

Tekoälyavusteinen poliittinen viestintä ja vaalikampanjointi

Sananvapaus, avoin ihmisten välinen yhteiskunnallinen keskustelu ja luottamus ovat demokraattisen yhteiskunnan perusta. Vastuullinen poliittinen viestintä edistää kansalaisten mahdollisuutta muodostaa luotettavaan tietoon perustuvia mielipiteitä äänestyspäätöksensä tueksi.

Pelisäännöt jatkavat ajatuksellisesti puolueiden aiempaa yhteistä sitoumusta vastuullisesta keskusteluilmapiiiristä ja täydentävät sitä tekoälyn aikakauden vaatimuksilla. Ne nojaavat myös voimassa olevaan eurooppalaiseen sääntelyyn, erityisesti EU:n tekoälyasetukseen (AI Act) ja digipalvelusäädökseen (DSA), sekä Suomen lainsäädäntöön sananvapaudesta ja vaalivaikuttamisesta.

Teknologia luo nopeasti uusia mahdollisuuksia. Tekoäly oppii nopeasti myös tekemään asioita kuten vastaamaan kyselyihin, kommentteihin ja montaa muuta jota olemme tottuneet olevan ihmisen toimintaa. Tekstiä, kuvia, videoita ja puhetta tuottavat tekoälysovellukset sekä itsenäisesti toimivat agenttiset tekoälyjärjestelmät ovat esimerkkejä teknologioista, joilla on oikein käytettynä lukuisia hyötyjä ja mahdollisuuksia, mutta väärin käytettyinä niillä voidaan rapauttaa demokratiaa.

Uhkien tunnistaminen ja ennaltaehkäisy

Vaaleihin kohdistuu ulkoisia uhkia. Vieraat valtiot voivat pyrkiä vaikuttamaan vaaleihin mm. hybridivaikuttamisella, valeuutisilla ja disinformaatiolla. Näiden tavoite on rapauttaa luottamusta ja saada sisäisiä ristiriitoja syntymään. Vaikuttaminen voi tapahtua esimerkiksi väärennettyjen sometilien, valheellisten uutissivustojen tai algoritmien manipuloimisen kautta.

Suomen ja puolueiden yhteinen etu on pitää poliittinen viestintä vapaana valeuutisista ja disinformaatiosta, jotka rapauttavat luottamusta viestinnän aitouteen. Poliitikoilla on vastuu toimia esimerkkinä ja vetää raja sen välille, millaiset toimintatavat ovat vastuullisia ja mitkä puolestaan eivät ole hyväksyttäviä.

Puolueet sitoutuvat demokratian vahvistamiseksi seuraaviin pelisääntöihin:

Ohjeet koskevat kaikkea puolueiden, ehdokkaiden tai levittämää viestintää käytetyistä kanavista, esitystavoista ja teknologioista riippumatta.

- Oikeus omaan identiteettiin:** Jokaisella ihmisellä on oikeus omaan identiteettiinsä ja sen käyttöön. Tekoälyllä tai muun digitaalisen manipulaation keinoin ei saa tuottaa henkilöä erehdyttävästi muistuttavia kuva-, video- tai äänijäljitelmiä toisista henkilöistä ilman heidän suostumustaan, tarkoituksenaan luoda aitoa jäljittelevä

lopputuotos. Esimerkiksi poliittinen satiiri on jatkossakin hyväksyttävää, mutta ”deepfake” -materiaalia ei saa tuottaa. Myöskään puolueista tai erilaisista julkisista organisaatioista tai instituutioista ei saa tehdä aitoa jäljitteleviä materiaaleja.

2. **Ihmisyhmien kunnioittaminen:** Jos tekoälyavusteisesti tuotettua materiaalia tehdään ihmisryhmistä, varmistetaan, ettei näitä ihmisryhmiä esitetä materiaalissa Suomen lain hengen vastaisella tavalla.
3. **Tekoälyn käytön läpinäkyvyys:** Tekoälyn avulla luodut tekstisisällöt, joita ihminen ei ole viimeistellyt merkitään tekoälyllä tehdyiksi. Tekoälyn avulla luodut tai tekoälyavusteisesti merkittävästi muokatut visuaaliset tai audiosisällöt merkitään aina tekoälyllä tehdyiksi. Poliittiset toimijat eivät käytä autonomisia tekoälyagentteja luomaan sisältöä sosiaaliseen mediaan ja muihin internetin avoimille keskustelualustoilletäysin automaattisesti niin, että syntyy vaikutelma, että kyseessä on ihminen.
4. **Poliittisten toimijoiden vastuun kehittäminen:** Meillä jokaisella on vastuu oppia tunnistamaan ja puuttumaan väärän, sekä haitallisen tiedon levittämiseen. Puuttumista tulee tehdä tekemällä ilmoitus alustalle tai yksinkertaisesti ohittamalla julkaisu antamatta näkyvyyttä.
5. **Yhteinen seuranta ja arviointi:** Ohjeiden toimivuutta ja ajantasaisuutta arvioidaan säännöllisesti ja päivitetään yhteisellä päätöksellä. Puolueet käsittelevät mahdollisia yhteisten pelisääntöjen rikkomuksia sisäisesti valitsemansa menettelyn mukaisesti.

TAUSTAKSI

Kuntavaalien alla puolueet tekivät yhteisen [vetoimuksen keskusteluilmapiiirin puolesta](#). Siinä nostettiin esille, että vastuullinen keskustelu on demokratian perusta ja että henkilökohtaiset hyökkäykset eivät kuulu suomalaisen demokratian perinteisiin. Vetoimuksessa puolueet sitoutuivat edistämään turvallista, erilaisia mielipiteitä kunnioittavaa ja loukkaamatonta vaalikampanjointia ja ilmoittivat, että ne eivät hyväksy minkäänlaista ehdokkasiin kohdistuvaa väkivaltaa, uhkailua tai painostamista, epäasiallista viestintää tai valheellisten tietojen levittämistä.